

ЕПВО

Министерска конференция
Букурещ 2012 г.

Лого на Европейското пространство за висше образование (ЕПВО)
Лого на Болонския процес

Мобилност за по-добро обучение

Стратегия за мобилност 2020 за Европейското пространство за висше образование (ЕПВО)

1. Цели и резултати, касаещи мобилността

Насърчаването на висококачествената мобилност на студенти, изследователи, които са в началото на своята изследователска кариера, преподаватели и други служители в сферата на висшето образование е основна цел Болонския процес от самото му създаване. Висококачествената мобилност преследва образователни цели, като например повишаване на компетенциите, знанията и опита на участващите лица. Тя допринася за разширяването и подобряването на академичното сътрудничество и за разпространението на иновации и знания в рамките на ЕПВО, като интернационализира в още по-голяма степен системите и институциите за висше образование и ги подобрява, сравнявайки ги една с друга, повишава нивото на заетост и личностно развитие на участващите в програмите за мобилност и подсилва културната идентичност на Европа. Мобилността е от ключово значение за гарантиране на висококачествено висше образование и също така е важна основа за обмена и сътрудничеството с останалата част от света. В комюникето от Льовен/Льовен ла Ньоф ние формулирахме един резултат, произтичащ от мобилността и гласящ, че до 2020 г. най-малко 20% от завършващите в ЕПВО следва да са изкарвали период на обучение или курс в чужбина. Във връзка с нашите декларации и комюникета, споменати в този документ, които ни обвързват с резултата за 2020 г., касаещ мобилността, ние бихме желали да предприемем следните мерки, които да се приложат на институционално, национално или европейско равнище:

II. Мерки и резултати, касаещи мобилността

1. Ние се споразумяваме, че всички държави членки ще разработват и прилагат свои собствени стратегии за интернационализация и мобилност или политики, свързани с конкретни цели и измерими резултати, касаещи мобилността.

Те включват цели, свързани с мобилността, касаещи обмени с партньори в рамките на ЕПВО и извън ЕПВО, конкретни мерки за увеличаване на мобилността и отстраняване на пречките пред мобилността, позоваване на действията, предприети в тази област в съответствие с Лондонското комюнике. Мерките ще бъдат определени с оглед подобряване признаването на периодите на образование и обучение, изкарани в чужбина, чуждоезиковите познания на студентите, участващи в програмите за мобилност, и на служителите, както и на въпросите, касаещи финансовата подкрепа. Стратегиите на страните от ЕПВО следва да изискват постигането на измерими и реалистични резултати, касаещи мобилността, подобрени мониторингови инструменти и стратегии за предоставяне на информация за възможностите за мобилност и тяхното насърчаване.

2. Ние препотвърждаваме и прецизираме резултатите, които искаме да постигнем по отношение на мобилността, формулирани в Льовен/Льовен ла Ньоф и си поставяме за цел да постигнем допълнителни резултати.

1. Ние дефинираме по-прецизно, резултатите, които искаме да постигнем, във връзка с мобилността, формулирани в Комюникето от Льовен/Льовен ла Ньоф, както следва:

(а) Измерваме физическата мобилност във всичките три цикъла на Болонския процес.

(б) Включваме в резултатите, които искаме да постигнем във връзка с мобилността, периодите, изкарани в чужбина, съответстващи на поне 15 учебни кредита (ECTS кредити) или три месеца в рамките на трите цикъла (мобилност за кредити), както и престоите, по време на които се придобива учебна степен в чужбина (мобилност за научна степен).

2 В Льовен/Льовен ла Ньов ние решихме да включим само резултати, свързани с външната мобилност, в списъка с резултати, касаещи мобилността. В допълнение на количествените резултати, които искаме да постигнем по отношение на външната мобилност на дипломираните в ЕПВО, сега желаем да насочим вниманието си и към мобилността в рамките на ЕПВО, като например броя на студентите, записани в ЕПВО, които са получили предишната си квалификация извън ЕПВО, което би могло да бъде евентуален индикатор за нейната международна привлекателност. Ние приканваме Европейската комисия (по-конкретно Евростат (Eurostat) в сътрудничество с Европейската статистическа система и нейните партньори в международните организации) да съберат съответните данни, които да ни позволят да оценим напредъка при постигането на резултатите, свързани с външната мобилност и установяването на надеждни бази данни, касаещи вътрешната мобилност с евентуална цел да определим резултатите, които искаме да постигнем през 2015 г.

3. Във връзка с горното, в подкрепа на посочените индикатори, ние приканваме Евростат (Eurostat) да разработи и предостави данни:

(а) За мобилността за придобиване на научна степен и мобилността за кредити, в допълнение на краткосрочната мобилност, съответстваща на по-малко от 15 учебни кредита (ECTS кредити) или три месеца.

В допълнение на това и където е приложимо, държавите от ЕПВО в сътрудничество с Европейската комисия и Eurostudent да разработят и да предоставят данни:

(в) за мобилността на изследователи, които са в началото на своята изследователска кариера, преподаватели и служителите, работещи в сферата на висшето образование;

(г) за социалните измерения на мобилността.

3. Ние се борим за отворени системи за висше образование и по-добре балансирана мобилност в рамките на ЕПВО.

Нашите изисквания за по-добре балансирана мобилност са насочени по-конкретно към мобилността за придобиване на степен, тъй като тя може да има продължителен ефект върху държавите домакини и приемащите държави, може да улесни изграждането на

капацитет и сътрудничеството и може да доведе до печалба на умствен потенциал, от една страна, и до изтичане на мозъци, от друга. Усилията, положени от правителствата, както и от институциите за висше образование, сблъскващи се с висока степен на входяща мобилност за придобиване на степен и мобилност за кредити, заслужават нашето признание и внимание с оглед укрепване на ЕПВО.

Програмите за съвместно обучение, летните училища, с участието на повече от две държави и регионалните форми на сътрудничеството във висшето образование са надеждни инструменти в подкрепа на по-добрия баланс на мобилните потоци. Връщането на завършилите в техните родни страни може да бъде подкрепено чрез създаването на атрактивни условия на работа и на конкретни системи за предоставяне на стимули (тоест чрез грантове за завръщане).

С цел да можем да оценим по-добре развитието на мобилността за придобиване на степен в ЕПВО и да реагираме своевременно на евентуални негативни последици за отделни страни и региони, имаме намерение в бъдеще да анализираме мобилните потоци систематично и редовно.

Ако констатациите покажат по-големи дисбаланси за по-дълги периоди от време, засегнатите правителства следва съвместно да проучат причините, внимателно да анализират предимствата и недостатъците на конкретните дисбаланси и да търсят решения, ако сметат това за необходимо. Съвместната работа на няколко правителства по този въпрос също може да бъде обмислена.

4. Ние насърчаваме държавите членки да се борят за по-голяма и по-добре балансирана мобилност на ЕПВО с държави извън ЕПВО.

Във всяка от нашите страни ние поемаме ангажимент да осъществяваме все по-усилено структурно сътрудничество с развиващи се и нововъзникващи държави и като използваме адекватни мерки да мотивираме с конкретни дейности повече европейци да учат, преподават и извършват изследователска дейност в тези държави. В същото време, за да станем по-атрактивни за студентите, изследователите, които са в началото на своята изследователска кариера, преподавателите и останалите служители от държави извън ЕПВО, ние призоваваме държаните в рамките на ЕПВО да разработват нови обучителни програми и да промотират по-добре програмите и другите стимули за осъществяване на периоди на мобилност в рамките на ЕПВО.

5. Ние ще предприемем мерки за премахване на съществуващите пречки пред мобилността.

Въпреки че повишаването на мотивацията на студентите, изследователите, намиращи се в началото на своята изследователска кариера, преподавателите и останалите служители да бъдат мобилни е от изключителна важност за успеха на всички мерки, свързани с мобилността, все още съществуват серия от пречки на различни нива, които оказват влияние върху същественото увеличаване на мобилността в рамките на ЕПВО и извън него. Ние възнамеряваме да предприемем следните мерки за тяхното редуциране:

(1) Доколкото е възможно, да увеличим финансирането за мобилността и да дадем възможност за широкообхватна преносимост на грантовете, заемите и стипендиите,

предоставяни от нашите страни, като продължаваме да подобряваме и обмена на информация относно портативността на националните грантове и заеми в рамките на ЕПВО, за да постигнем договорените резултати за мобилността.

(2) Да работим с институциите за висше образование за увеличаване на качеството и релевантността на периодите на мобилност, осигурявайки гаранции, че те допринасят за постигането на високи академични стандарти за заетостта, както за лингвистичната и межкултурната компетентност на дипломираните и за отличната работа на академичната общност.

(3) Ние призоваваме Европейския съюз да осигури адекватно финансиране за мобилността с подходящо финансиране чрез своите образователни програми. Ние сме благодарни за финансирането, идващо от национални, регионални и частни източници и поемаме ангажимент да продължим да осигуряваме съфинансиране.¹

(4) Ние ще гарантираме, че принципите на Лисабонската конвенция за признаване са включени в националното законодателство и че признаването на квалификациите или кредитите, придобити на друго място, се осъществява чрез открит и позитивен подход.

(5) Ще идентифицираме в нашите държави проблеми, като например проблемите, свързани с издаването на визи, издаването на разрешителни за пребиваване и работа в сферата на висшето образование, и ще предприемем съответните мерки за улесняване на мобилността. Работата на Европейската комисия във връзка с мониторинга на напредъка при отстраняването на пречките, касаещи рамковите условия за учебна мобилност, може да послужи като модел.

(6) Приветстваме работата на Европейската комисия, както и на националните организации, осигуряващи допълнителни пенсии, във връзка с продължаващото насърчаване на идеи и концепции за преодоляване на пречките пред мобилността, свързани със системите за допълнително пенсионно осигуряване, що се касае до мобилността на лицата, работещи в сферата на висшето образование.

(7) Ще обърнем допълнително внимание и ще дадем допълнителни възможности на недостатъчно представените групи да бъдат мобилни, като отчитаме значимостта на адекватните услуги за подпомагане на студентите с оглед постигане на тази цел.

(8) Като предпоставка за мобилност и интернационализация, ние подкрепяме преподаването на чужди езици на всички нива, стартирайки от началното образование. Ние също така силно подкрепяме подобряването на езиковите умения на преподавателите.

6. Ние ще прилагаме инструменти за осигуряване на качество и прозрачност с цел насърчаване на висококачествена мобилност в рамките на ЕПВО и извън него.

Прозрачността на структурите и инструментите и взаимното доверие в системите за висше образование на всички държави в рамките на ЕПВО, са ключови за ЕПВО и са предпоставка за мобилност. Ние насърчаваме и прилагането на квалификационната

¹ Без да накърняваме бюджета.

рамка на ЕПВО, на академичните кредити (ECTS кредитите) и на дипломните приложения и възнамеряваме да повишим значението на Европейския регистър за осигуряване на качество (EQAR) чрез по-добро използване на Регистъра като референтен инструмент и най-вече чрез последователно разполагане на агенциите за осигуряване на качество, изброени в него, в съответните държави-членки.

В допълнение, при учебните програми за акредитиране или признаване, ние трябва да обърнем още по-голямо внимание на осигуряването на гаранции, че професионалните перспективи, които се откриват въз основа на програмата са ясно определени. Ние възнамеряваме да улесним уеднаквяването на европейското законодателство за професионалните квалификации с ЕПВО (например позоваване на резултатите от ученето, насърчаване на още по-голяма сравнимост при използването на ECTS кредитите като база за това признаване). Призоваваме Работната група за развитие на Болонския процес (BFUG), да се ангажира в диалог с Европейската комисия и националните органи, отговарящи за професионалните квалификации, с цел установяване на ефективно сътрудничество с оглед на горното. В допълнение, призоваваме BFUG да изследва приложимостта на агенциите, регистрирани в EQAR, на които е оказано доверие за оценка на съответствието на постановените квалификации.

Ние търсим и диалог с други части на света и предлагаме по-интензивно сътрудничество с региони извън Европа в сферата на осигуряването на качество. Призоваваме мрежите, които са активни в тази област, да проучат възможността за осигуряване на по-голяма прозрачност и по-добро взаимно разбиране на вече съществуващите процедури за осигуряване на качество в държавите или регионите извън Европа. Световното сътрудничество при осигуряването на качество може да бъде засилено и чрез наличието на повече агенции за осигуряване на качество, които да бъдат включени в EQAR въз основа на Европейските стандарти и указания за осигуряване на качество (ESU).

7. В духа на повишаването на мобилността ние защитаваме идеята държавите да прилагат гъвкаво рамката на Болонския процес към институциите за висше образование и да ограничат държавната регулация върху учебните курсове до минимум.

Искаме да дадем на институциите за висше образование възможно най-голяма свобода за действие в контекста на рамката, създадена в ЕПВО, така че да могат да засилят своето сътрудничество и да съставят съвместни програми по-лесно. Националните правила не следва да бъдат бариера за индивидуална мобилност и университетско сътрудничество. По този начин ние ще избегнем твърдите разпоредби и ще дадем възможност за повече гъвкавост. Ние подкрепяме съвместните усилия на компетентните власти и на агенциите за осигуряване на качество за създаване на външни процедури за осигуряване на качество, които намаляват до минимум бюрократичните усложнения при съвместните програми. Единните акредитационни процедури, които заменят различните национални акредитационни процедури, следва да съответстват на различните национални цели на всички партньори.

8. Ние желаем да увеличим мобилността чрез подобрена информация за учебните програми.

В рамките на националните системи ние поемаме ангажимент да съкратим съответните периоди за международни кандидатствания, да създадем и да подобрим националната интернет страница, предоставяща информация за учебните програми за нашите институции за висше образование, както и съществуващите структури за професионална подкрепа на студентите и да ги свържем с обща интернет- страница, която е атрактивна и много удобна за използване от студентите. В допълнение, ние упълномощаваме BFUG да направи анализи на потребностите сред студентите и институциите за висше образование, да събира информация и да систематизира съществуващите системи за прием, да събира примери за добри практики и да изследва:

- потенциала за използване на общи стандарти за описване на учебни програми;
- начините за улесняване на достъпа до съответната информация при избягване на допълнителния товар върху институциите чрез най-доброто възможно използване на съществуващата информация;
- начините, по които университетите участват в магистърските курсове по програмата Еразмус Мундис или техните наследници могат да си сътрудничат при създаването на обща интернет-базирана система за прием.
- начините за подпомагане на заинтересованите държави членки при разработването на техни национални системи за прием, базирани на интернет, чрез набелязване на добрите практики и възможността за регионално сътрудничество като средство за разработване на общи или съпоставими интернет-базирани системи за прием;
- възможността за увеличаване на сътрудничеството при удостоверяване на документацията за чуждестранните квалификации, с цел осигуряване на подкрепа за институциите по време на приема.

9. Ние призоваваме институциите за висше образование:

- Да адаптират и приемат своя собствена стратегия за своето интернационализиране за насърчаване на мобилността съгласно своите специфики с участието на заинтересованите лица (по-конкретно студентите, изследователите, които са в началото на своята кариера, преподавателите и останалите служители в институциите за висше образование).
- Да обръщат внимание на мобилността и международната компетентност на техните служители и по-конкретно да осигуряват справедливо и официално признаване на компетенциите, получени в чужбина, да предлагат атрактивни стимули за неговото по-активно участие в мерките за интернационализация и мобилност, както и да гарантират добрите условия на работа на служителите, участващи в програмите за мобилност.
- Да разработват други възможности за мобилност, като например виртуална мобилност, и да дават възможност на немобилните студенти да получат „международен опит у дома“.

С цел осигуряване на общ преглед върху реализирането на нашата стратегия за мобилност и мерките, които тя съдържа, ние призоваваме BFUG да отчете напредъка по време на следващата министерска конференция през 2015 г.

Ние ще изследваме ефекта на националните политики за висше образование за учебната мобилност и за баланса на мобилните потоци. Като основа за това, държавите членки в своите национални доклади за следващата министерска конференция ще предоставят информация за развиването и осъществяването на националните стратегии и напредъка по осъществяването на резултатите, които искат да постигнат във връзка с мобилността и за премахването на пречките пред нея. Доклади и допълнителни усилия ще бъдат направени за подобряване наличността на международно съпоставими данни по въпроса, с цел промотиране на обучението, базирано на добри политики.